

Landsbygdsutvecklingsstrategi 2020–2030

Nora kommun
Dnr KS2018-145

Antagen av kommunfullmäktige 2021-09-22, § 74.

Innehållsförteckning	1
Inledning, syfte, övergripande mål, arbetssätt, referensgrupp, styrgrupp och inventering	2–3
Omvärlden	4
Beskrivning av Nora kommuns bygderåd, byalag, bygdegårdsföreningar, hembygdsföreningar samt utvecklingsgrupp	5–6
Beskrivning av befintlig kommunal och offentlig service	7–9
Utveckling och framtid	10–11
Nationella, regionala och lokala planer av betydelse för strategin	12–13
Bilagor	13
1: Vision och övergripande mål, översiktsplan och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) för Nora kommun	
2: Sammanställning enligt enkät	
3: Föreningsdrivna badplatser & rastplatser, åtgärder	
4: Beskrivning av befintlig kommunal och offentlig service – Utgår som bilaga och finns som löpande text i dokumentet	
5: Önskemål och åtgärder	
6: Sammanställning samhällsservice	

Inledning

Utvecklingschefen har vid möte med ledningsutskottet 2018-03-07 informerat om den landsbygdsstrategi som kommundirektören fått uppdraget att arbeta fram. Målet är en levande landsbygd och strategin ska tydliggöra vad detta står för inom bl.a. områden som boende och byggande, servicepunkter och kommunikationer. Utgångspunkter är kommunens vision, den regionala utvecklingsstrategin, kommunens översiktsplan länstransportplanen mm. Strategin utarbetas tillsammans med representanter för olika geografiska områden med olika bakgrund i fråga om ålder och verksamhet.

Syfte och övergripande mål

Denna landsbygdsstrategi skall fungera som en gemensam vägvisare för Nora kommuns långsiktiga arbete att skapa hållbar utveckling och tillväxt på landsbygden. Kommunens övergripande mål för landsbygden är att göra det enklare att bo, verka och leva där. Syftet är att skapa ett långsiktigt arbetssätt för landsbygdsutveckling, som ingår som en naturlig del i kommunens alla verksamheter och organisation.

Det ska finnas förutsättningar att bo såväl i Noras tätorter som på landsbygden, med en bra servicenivå. Landsbygdsstrategin ska beskriva inom vilka områden som Nora kommun kommer att rikta fokus för att uppnå en hållbar utveckling i hela kommunen.

Perspektiven i programmet är kommunala, men arbetet kommer också att genomföras i sammanhang där kommunen inte har rådighet. Allt som står i detta program är därmed inte ett kommunalt ansvar utan arbetet präglas i hög grad av dialog mellan medborgare, företagare, myndigheter och andra organisationer. Samverkan, samarbete och underifrånperspektiv är nödvändigt för att uppnå en god landsbygdsutveckling.

Strategin utgår ifrån Nora kommuns vision och övergripande mål 2030, Nora kommuns översiktsplan (ÖP) samt landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) (se bilaga 1)

Strategin är ett levande dokument som kan revideras utifrån förändrade förutsättning, mål mm.

Arbetssätt

Hösten 2018 anställdes en projektledare med uppdrag att vara en del av skrivandet av strategin.

Projektledaren har bla omvärlds bevakat och kartlagt vilka kommuner som har gjort ett landsbygdsprogram, samt inventerat material och föreningar etc som rör landsbygden (jordbruksverket, landsbygdsnätverket etc)

Referensgrupp

I utarbetande av Landsbygdsutvecklingsstrategi för Nora kommun ingick bildandet av en referensgrupp. På Bygderådet bestämdes att en grupp om c:a fem ledamöter med olika geografisk hemvist och bakgrund var lämplig, varefter förslag på tänkbara deltagare inlämnades till kommunen. Referensgruppen har samlats fyra gånger sedan september 2018. Meningen var att ha månatliga möten (i början tätare) men tack vare att representanterna deltar som ideella personer på sin fritid, så har en del av mötena blivit inställda. Två möten har skett med en av representanterna som har speciell kunskap angående statistik och landsbygdsutveckling. Gruppen beslutade att det enbart skulle ges information samt kallas till möte vid behov.

Styrgrupp

Det har även tillsatts en styrgrupp bestående av kunnig chef, utvecklingschef, socialchef, utbildningschef samt projektledaren.

Inventering

Uppdraget att göra en inventering av befintlig service på landsbygden och utifrån det skriva en landsbygdstrategi har även inneburit att Nora kommun har blivit synlig i strategiska sammanhang där det är viktigt att finnas med som landsbygdsutvecklare. Det har skapats nätverk och kontaktytor med Länsstyrelsen, kommunerna i länet och Region Örebro län, Leader Bergslagen etc. Bygderådet är också en mycket viktig utvecklingsgrupp som landsbygdsutvecklaren har gott samarbete och dialog med. Man kan säga att det inte bara handlar om att skriva en strategi utan att "bygga" ett långsiktigt förtroende och samarbete med befolkningen på landsbygden.

En inventering av befintlig service på landsbygden har genomförts i form av möten med alla byalag/bygdegårdsföreningar samt genom en enkät som har skickats ut till dessa. Ett av resultaten av inventeringen, var att det behövdes åtgärder på de föreningsägda badplatserna. I samarbete med fastighetsstrategen har det utformats nya rutiner och ny struktur för framtida behov. (Bilagor 2, 3)

Omvärlden

Globala förändringar och trender påverkar samhällsutvecklingen på lokal nivå. Därför är det viktigt att uppmärksamma pågående trender och förändringar.

Idag bor mer än hälften av jordens befolkning i städer och andelen förväntas öka. Även om urbaniseringen inte är en ny företeelse så går denna process snabbare och snabbare och allt fler resurser koncentreras i och kring städerna. Många städer har kommit att bli viktiga nav för ekonomi, politik, kultur och miljöfrågor. Städernas snabba tillväxt innebär också utmaningar såsom buller, luftföroreningar, trängsel, segregation, ökat tryck på offentlig service och stigande bostadspriser¹.

Befolkningen i västvärlden blir äldre och äldre samtidigt som barnafödandet minskar. Sverige har, och kommer att få ett allt större underskott av människor i arbetsför ålder. I Sverige är det framförallt den yngre generationen som flyttar till städer vilket leder till en åldrande befolkning på landsbygden. De många nyanlända som kommer till Sverige behövs för att få en bättre balans i åldersfördelningen, framför allt på landsbygden¹. En allt mer globaliserad värld med ökad handel ställer nya krav på samhället. Ökade flöden av människor, kapital, varor och tjänster har lett till framsteg inom kommunikation, transporter och informationsteknologi. Avfolkningen av olika landsbygder kan ses som ett led av globaliseringens drivkraft.

Samhället har blivit än mer digitalt vilket förutsätter att företag och medborgare har tillgång till bredband oavsett var de bor. IT-samhället har förändrat hur vi bedriver affärer, utvecklar produkter, agerar som konsumenter och interagerar som människor.

Enligt FN:s klimatpanel förväntas klimatet bli varmare vilket kan försämra förutsättningar för livsmedelsproduktion och sötvattentillgång. Detta innebär att jordbruksmark kommer att bli en ännu viktigare resurs i framtiden.

Sverige kommit långt när det gäller djurskydd och miljöhänsyn. Trots detta minskar självförsörjningsgraden, mycket beroende på den globala marknaden.

Landsbygden står inför en hel del utmaningar men erbjuder också unika och eftertraktade möjligheter. Att en levande landsbygd är viktigt ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv kan understrykas av det faktum att både land och stad är beroende av resurser som landsbygden tillgodoser samhället med. Livsnödvändiga råvaror i form av material, energi och livsmedel kan nämnas som exempel. Landsbygdens utveckling är därför en fråga som berör samhällsutvecklingen i stort.

Källor:

www.vinnova.se/sv/Om-Vinnova/Vinnova-och-omvarlden/Samhallsutmaningar/
www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Europa-bli-aldre/
www.migrationsinfo.se/befolkning/invandring-och-en-aldrande-befolkning/
www.regeringen.se/contentassets/cb06e1fb555a4c22bc6ec7dbf9449cdd/strategiska-trender-i-globalt-perspektiv---2025-en-helt-annan-varld
www.vinnova.se/sv/Aktuellt--publicerat/Webb-tv-arkiv/Informationsfilmer/VINNOVAs-samhallsutmaningar-Informationssamhallet-30/
www.ipcc.ch/pdf/reports-nonUN-translations/swedish/ar4_syr.pdf
www.lrf.se/globalassets/...och.../nationell-livsmedelstrategi-2015-29-april.pdf

Beskrivning av Nora kommuns bygderåd, byalag, bygdegårdsföreningar, hembygdsföreningar samt utvecklingsgrupp

Nora kommun Bygderåd

[Nora kommuns bygderåd](#) representeras av medlemmar från 15 byalag, fyra hem- och bygdegårdsföreningar och en utvecklingsgrupp, där ingår också sju representanter från kommunen både politiker och tjänstemän. Rådet träffas 4 gånger/ år och Nora kommun är sammankallande.

Syftet med rådet är att få ett samarbete föreningarna emellan, användas av kommunen som remissinstans, rådgivare samt att föra en dialog angående aktuella frågor som rör landsbygden.

Byalag, bygdegårdsföreningar och hembygdsföreningar

Kontaktinformation finns på Nora kommuns hemsida, www.nora.se/byalag

Blexberg - Västgöthyttans byalag

Byalaget i Blexberg-Västgöthyttan har årligen 3-4 träffar och ibland samarbetar vi med Greksåsars vid publika arrangemang. På programmet har funnits torpinventering, vandring i bygden, gökotta och bryggiläggning med korvgrillning vid badplatsen. Populärt har varit guidning vid den gamla hytttruinen i Västgöthyttan och frågor kring bevarandet av hyttkontoret och kapellet, som det saknas ekonomiska medel till, har engagerat. Hösten - 20 fanns två utställare från Ljusstråk i ett gammalt stall i Blexberg Brotorp.

Borns byalag

Borns byalag har sitt ursprung i det gamla bondesamhällets organisering av byarna. Byalaget ansvarade för gemensamma angelägenheter såsom vägar, stängsel, sand- och lertag och frågor som berörde byn. Medlemmar i byalaget var byns jordägande bönder. Än i dag består byalaget av de som äger lantbruksfastigheter inom Borns by. På senare år har byalaget bl.a. aktivt påverkat att den gamla stenvalvsbron är bevarad och restaurerad samt att vi tidigt fick fiber i byn. Dagens verksamhet är blygsam. Byalaget ansvarar för skötsel av området vid den gamla stenvalvsbron och rastplatsen där. Vi har en årlig slätterdag där, då hela byn bjuds in. Representanter för byalaget deltar i Bygderådet möten och verksamhet.

Greksåsars byalag

www.greksasar.org

Hammarby bygdegårdsförening

www.hammarbybygdegard.se

Hembygdsföreningen Noraskog

<http://www.hembygd.se/>

hembygdsforeningen-noraskog

Järnboås bygdegårdsförening

www.jarnboas.se/se/bygdegardsforening

Järnboåsbygden AB

<http://jarnboas.se/>

Järle byalag

www.jarlebyalag.se

Föreningen för Gruvparken i Klacka-Lerberg

Föreningen är en ideell verksamhet utan vinstintresse och skall verka för gemenskap mellan medlemmarna. Vidare skall föreningen sörja för skötsel av Gruvparken och gruvstugan vid Konunga-Stollen i samarbete med Nora kommun, Sveaskog och Länsstyrelsen i Örebro län. Föreningen skall även verka för att bibehålla kunskapen om gruvdriften och miljön i gruvområdet.

Pershyttans byalag

Pershyttans Byalag bildades sommaren 2012. Föreningen är en lokal utvecklingsgrupp.

Den är ideell och opolitisk.

Föreningens ändamål är att främja byns utveckling till en attraktiv och livaktig by samt att fungera som ett samarbetsorgan för enskilda, föreningar och organisationer i området.

Ringshytte byalag

<http://ringshytte-byalag.blogspot.se/>

Stadranejdens byalag

<http://www.stadranejden.se/>

Timanshytte byalag

Byalaget bildades år 1996.

Byalaget omfattar både Timansberg, Timanshyttan och Moshyttan och har ca 40 medlemmar.

Medlemmarna är fastboende, fritidsboende och utflyttade.

Syften är att samla och bevara byns historia, arrangera bygemensamma aktiviteter (ex. loppis, fisketävling), bevaka byns intressen i Nora kommun (Bygderådet), underhålla gemensamma mötesplatser (Dansbanan, vindskyddet) och lämningar från järnframställningen (hyttplats, vattenhjulsgrav).

www.timanshyttan.se

Vikers hembygdsförening

www.hembygd.se/viker

Ås/ Gyttorps byalag

"Så sent som 2020 bildades Ås-Gyttorps Byalag. I de respektive byalagen i Ås och Gyttorp hade man under en längre tid funderat på nedläggning, då verksamheten i de båda krympt till ett minimum. Nu slog man samman de båda i hopp om att utöka verksamheten.

Byalaget driver bl.a. en minigolfbana i Nobelparken i Gyttorp."

Beskrivning av befintlig kommunal och offentlig service (bilaga 6)

SBB (Samhällsbyggnad Bergslagen) **Samhällsbyggnadsförbundet i Bergslagen**

Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen är bland annat ett tekniskt kommunalförbund som arbetar inom områdena Gata/Trafik, Park/Skog/Naturvård, Idrott, Lokalvård, Vatten och avlopp samt Återvinning. Förbundet är ett samarbete mellan Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora kommuner och startade 2003. Idag är det 170 anställda, och huvudkontoret finns i Pershyttan, Nora.

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Bergslagen

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen och Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen är en myndighetsnämnd och gemensam förvaltningsorganisation för de fyra kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora.

Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen arbetar med

- miljö- och byggfrågor
- fysisk planering
- livsmedelskontroll
- energi- och klimatrådgivning
- kart- och mättningsverksamhet.

Förvaltningen har Lindesbergs kommun som värdkommun

Lokaler och fastigheter

Nora kommun har en fastighetsstrateg anställd som är ansvarig för bla skötsel av lokaler och fastigheter.

Turism

Nora erbjuder kultur- och fritidsaktiviteter. Det handlar om allt från konst, teater, bibliotek, turism, mötesplatser, bad, idrott, föreningsliv och friluftsliv.

Nora är en riktig kulturell pärla med många aktiva kulturarbetare, trästaden, hyttor och gruvor, veteranjärnväg och den levande landsbygden. Det finns 18 naturreservat och många fler områden med vacker natur där du exempelvis kan vandra eller paddla. I Pershyttans Bergsmansby finns Örebro läns enda kulturreservat.

Näringsliv i Nora

Nora kommun arbetar i nära samverkan med det lokala och regionala näringslivet, samt håller en aktiv och nära dialog med företagarna kring den framtida utveckling i regionen. För näringslivets räkning bevakas och utvecklas kommunikationer och annan infrastruktur. På webben finns information om lediga lokaler, industrimark, starta eget-information, företagsregister, fakta om näringslivet i Nora samt nyhetsbrevet till företagare.

I [Näringslivsrådet](#) utvecklas kontakterna mellan företagare och kommun.

Nora kommun har tagit fram Näringslivsprogram 2020. Det berättar om övergripande, strategiska frågor kring näringslivets utveckling. [Läs mer i Nora kommuns Näringslivsprogram](#)

Nora kommun har en näringslivsutvecklare anställd.

Kulturskolan

Nora Kulturskola startar verksamhet hösten 2019 med dans, teater, musik och bild. Man vänder sig till åldrarna 4–19 år.

Verksamheten bedrivs främst på fritiden men kulturskolepedagogerna besöker även åk 2 för stråkklassundervisning och 4-5-åringar i förskolan med musiklek. Kulturskolan har sin verksamhet i olika lokaler i centrala Nora: Dans i Allaktivitetshuset, teater och bild på Nora Teaterbiograf, gitarr, bas, trummor i Karlsängskolans musiksal, stråk, sång, piano- och körundervisning i kulturskolan lokaler på biblioteket.

Kultur

Nora stad en riktig kulturell pärla med sina låga trähus, kullerstengator i rutnät, en aktiv veteranjärnväg och sin landsbygd med historiska kulturarv som hyttor och gruvor. I Nora finns en mångfald av den levande kulturen i form av musik, teater, konst, utställningar och så vidare.

Flera organisationer och föreningar anordnar olika kulturupplevelser. Ofta sker detta i samarbete med Nora kommun.

I Nora är vårt kulturarv närvarande i trästaden, veteranjärnvägen och industriminnen från bergshanteringens glansperiod. Såväl tätorten som flera byar håller sig med aktiva hembygds- eller bygdegårdsföreningar.

Mångfalden i kulturen hittar du i körer, konserter, musikfester, teater, Stadra teater, bio, konst, utställningar, konsthantverkare, föreläsningar, kulturarrangemang och biblioteket. LJUSSTRÅK - en konst- och kulturslinga genom Nora bergslag genomförs varje år under första helgen i september. [Läs mer](#)

NORANATT - kulturbloss i vintermörker genomförs i marsmånad. [Läs mer](#)

KULTURVECKOR i Viker och Järnboås genomförs i juli respektive oktober varje år

Kulturmiljöer

Ett av trähusen från 1700-talet är i dag ett museum och heter *Göthlinska Gården*. Interiört visas ett borgarhem från slutet av 1800-talet. Här bodde och verkade familjen Göthlin.

Trädgården är vacker på våren med ett hav av scilla. Här finns också en trädgårdsscen. Gården visas sommartid för allmänheten, förbokade grupper kan få en visning året om.

I Nora finns en *veteranjärnvägsförening* som bland annat trafikerar Sveriges äldsta normalspåriga järnväg till Järle och till Bergslagsbyn Pershyttan sommartid. NBVJ, Nora Bergslags Veteran-Jernväg, kör och underhåller de ångloksdrivna tågen och veteranrälsbussarna.

I bygden kan man besöka gruvor och hyttor. I den idylliska *Bergslagsbyn Pershyttan*, som idag är kulturreservat, kan man besöka Pershyttans hytta, Lockgruvan och ett par butiker. Pershyttans hytta är en av Sveriges bäst bevarade träkolshyttor. I Lockgruvan går man ned ca 40 meter under jord.

I Greksåsar är hyttruinen kulturminnesmärkt. Det finns tio byggnadsminnen i Nora kommun, fem av dessa ligger utanför stadskärnan, varav ett är Stadra gård.

Det finns flera *bygdegårdar* och *folkparker* som man kan hyra för möten och arrangemang

- Bygdegården Finnsjöstrand, Järnboås
- Dalkarlsberg Folkets park
- Greksåsar församlingsgård (bygdegård)
- Hammarby bygdegård
- Nora bibliotek
- Nora Folkets park
- Nora teaterbiograf
- Smedjan i Dalkarlsberg

I mitten av Norasjön ligger *Alntorps* ö som till största delen ägs av Nora kommun. Ön är fritt tillgänglig för Noras invånare, under sommaren finns café och aktiviteter. Båten Plaskus tar besökare till och från ön

Genbanken är en samling av ca 160 äppel- och päronsorser. Där finns två exemplar av 21 olika, så kallade mandaträd, samt en rad lokala sorter. Genbanken på Alntorps ö är en av 14 genbanker i Sverige, som skapats för bevarande av gamla sorter. Den startades upp 1997 och har fokus på Bergslagens pomologiska arkiv. Nora kommun sköter genbanken på uppdrag av Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp. Genbanken ligger vackert på öns östra sida.

Biblioteksverksamheten

Folkbiblioteket i Nora kommun är centralt placerat i stadskärnan. Biblioteket har öppet 45 t/v september-maj med begränsade öppettider under semesterperioden. Här finns tillgång till service och media för kommunens invånare. För att nå ut med biblioteksservice till landsbygden arbetar biblioteket på olika sätt, bland annat genom att använda digitala tjänster och genom att samarbeta med andra personalgrupper i kommunen.

Bibliotekets e-tjänster är tillgängliga dygnet runt och kan användas av alla oavsett bostadsort. I nuläget finns tillgång till e-böcker, e-ljudböcker, e-tidningar och e-film. Allt du behöver är att registrera ett konto i Bergslagsbibblan.

För de som har hemtjänst och inte kan besöka biblioteket pga ålder eller annat funktionshinder finns möjlighet att få böcker hem genom Boken kommer. Det är ett samarbete mellan biblioteket och hemtjänsten. På så sätt når vi även de som bor på landsbygden med denna service. Talboksverksamheten vänder sig till de som har synnedsättning eller annat läshinder. Talböcker skickas på posten utan kostnad till de som har behov. Det finns även möjlighet att få tillgång till Legimus som är ett digitalt sätt att läsa talböcker.

För samarbete med kommunen skolor och förskolor finns två forum. Bibliotekspersonal och de skolbiblioteksansvariga samarbetar i skolbiblioteksrådet. Biblioteks och förskolepersonal träffas i barnboksrådet.

Under 2018/2019 har biblioteksverksamheten kunnat utveckla servicen till landsbygden med hjälp av statliga medel genom Kulturrådet. Nora kommun köper in timmar från Lindesbergs kommuns biblioteksbuss. Biblioteket har på så sätt nått Dalkarsberg, Gytorp, Hitorp, Järnboås, Nyhyttan och Esstorp med biblioteksverksamhet. Biblioteket har riktat servicen till förskolor och allmänhet. 2021 kommer Nora kommun att köpa in en biblioteksbil som förutom biblioteksverksamhet även kommer att användas som ett bra sätt att nå ut på landsbygden för att kunna erbjuda till exempel medborgarservice, företag och konsumentvägledning.

Föreningar/ Studieförbund

Nora kommun har ett rikt utbud av olika typer av föreningar. Mer än 150 föreningar finns registrerade i kommunen register.

Nora kommun ger stöd och bidrag till föreningslivet i Nora.

Föreningarna i Nora kommun bidrar till invånarnas välmående och till mervärden som gemenskap, demokrati och socialt kapital. Nora har fantastiska föreningar som arbetar i ett samhällsbyggande och inkluderande perspektiv. Nora kommun vill förenkla dialogen och utveckla samarbetet mellan det offentliga och civila samhället för att skapa än mer samhällsnytta och för att lyckas med det måste Nora kommun och föreningarna arbeta för att gemensamt stärka föreningslivet som samhällsbyggare. [Läs mer i förslaget till principavtal](#)

Nora kommun har en fritidssamordnare anställd.

Utveckling och framtid

Utvecklingsområden

Landsbygdsutveckling är del av näringslivsfunktionen men berör hela den kommunala verksamheten. Detta innebär att landsbygdsfrågor ska beaktas och vara en del inom alla verksamhetsområden.

Områden för strategisk långsiktig utveckling

För att skapa ett långsiktigt arbetssätt som ingår som en naturlig del i kommunens alla verksamheter och organisation behöver ett flertal områden prioriteras utan inbördes ordning enligt nedan.

- Servicepunkter
- Biblioteksbussh/ Medborgarservice
- E-tjänster/ Digitala tjänster
- Lokala samlings-/mötesplatser
- Offentlig verksamhet: kultur, fritid, turism, skola, omsorg mm
- Företagande/näringsliv
- Boende/byggande
- Samverkansprojekt och folkbildningsaktiviteter
- Bygderåd
- Nätverksbyggande nationellt, regionalt, lokalt
- Kommunala rutiner för landsbygdsutveckling
- Kommunikationer
- Gröna näringar (livsmedel, skog och trädgård mm)

Av de prioriterade målområdena görs ett urval utifrån politiska beslut. En nulägesbeskrivning och övergripande verksamhetsplan samt en gemensam verksamhetsplan inom de beslutade målområdena upprättas årligen, detta sker i nära samarbete med berörda verksamhetsområden. Uppföljning och utvärdering sker löpande under året genom sedvanlig årsredovisning och verksamhetsberättelse.

Framtida önskemål från byalag/ bygdegårdar

I samband med bygderådsmöten samt enskilda möten med byalag och bygdegårdar har bla följande önskemål framkommit. (bilaga 5)

Förslag till organisation och ekonomi

Landsbygdsutvecklare

För att garantera en långsiktig kontinuitet och samordning i landsbygdsutvecklingsfrågor krävs funktionen landsbygdsutvecklare. Landsbygdsutvecklarens primära uppgift är att utifrån landsbygdsutvecklingsstrategin vara lots-och kontaktperson för civilsamhället och

stöd för dess lokala utvecklingsarbete. Detta ska ske i nära samarbete med innevånarna, näringslivsutvecklaren, Länsstyrelsens landsbygdsenhet och Region Örebro län. Landsbygdutvecklaren ska vara kontaktperson för byalagen och sammankallande för Nora kommuns bygderåd. Landsbygdsutvecklaren ska omvärldsbevaka, sprida kunskap och erfarenheter som gjorts i och utanför kommunen i landsbygdsutvecklingsfrågor. En viktig funktion är att stödja aktörer på landsbygden med bidragsansökningar och externfinansiering i olika projekt.

Ekonomi

Verksamheter förutsätter i kommunens budget för personal, aktiviteter, drift, administration samt en investeringsfond för aktörer som ges möjlighet till projekt på landsbygden.

Externa bidrag kommer sökas löpande, enskilt och i samarbete med andra aktörer.

Nationella, regionala och lokala planer av betydelse för strategin

Nationell Landsbygdspolitik

Den 7 juni 2018 fattade riksdagen beslut om ” En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder”. Beslutet bygger på Parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande som lämnades till regeringen den 4 januari 2017. Här följer några av de viktigaste förslagen ur den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande.

- Näringslivspaket till kommuner med störst utmaningar.
- Ny modell och ökade medel för utbyggnad av bredband till alla innan 2025.
- Samverkan mellan lärosätena och kommunerna för att höja kompetensnivån.
- Fler bostäder genom landsbygdslån.
- Säkerställ finansieringen av kommunala välfärdstjänster.
- En ökad statlig närvaro genom t.ex. en samlad serviceorganisation för ex. Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten.
- Omlokalisering av 10 000 statliga jobb från Stockholmsområdet.
- Underlätta för det civila samhället att utveckla landsbygderna.

Landsbygdsprogrammet 2014–2020, med förlängning till 2022

I landsbygdsprogrammet finns pengar som stödjer projekt för att fler ska kunna bo på landsbygden, utveckla företag mm.

Landsbygdsprogrammet finns för att ge stöd till en levande landsbygd för både miljö och människan.

Landsbygdsprogrammet är en del av EU:s jordbrukspolitik

Landsbygdsprogrammet löper från 2014 till och med 2020. Eftersom programperioden lider mot sitt slut, och nästa period kommer starta 2023, kommer nuvarande landsbygdsprogram att förlängas under åren 2021–2022.

Flera myndigheter, förutom Jordbruksverket, har stöd i landsbygdsprogrammet. Det är länsstyrelsen, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket.

[Jordbruksverket. Stöd i landsbygdsprogrammet](#)
[Länsstyrelsen i Örebro län, utveckling av landsbygder](#)

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

I regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen för perioden 2018–2030 konstateras att befolkningen i regionens landsbygder har slutat minska. I strategin framhålls behovet av utbyggt bredband och förbättrad kollektivtrafik på landsbygden. Här framhålls att landsbygderna är en stor resurs, framför allt för livsnödvändig försörjning av vatten, livsmedel och energi, biobaserade produkter och lokal förädling. Vidare görs bedömningen att besöksnäringen är viktig för landsbygdernas utveckling, eftersom

den skapar möjligheter för människor att bo kvar och hitta sysselsättning och inkomster.

[Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län](#)
[Regional utvecklingsstrategi 2018–2030](#)

Leader

Gemenskapsinitiativet för landsbygdens utveckling, även känt som Leader, är ett EU-initiativ för att utveckla landsbygden inom EU. Det finansieras genom Europeiska regionala utvecklingsfonden. Leader har funnits i Sverige under fyra av EU:s programperioder, som löper över 7 år i taget.

Leader Bergslagen

Leader Bergslagen är en ideell förening som jobbar för landsbygdens utveckling i Fagersta (ej tätorten), Norbergs, Surahammars (ej tätorten), Skinnskattebergs, Smedjebackens, Ludvika (ej tätorten), Ljusnarsbergs, Hällefors, Lindesbergs och Nora kommuner samt Järle i Örebro kommun.

Leader-metoden bygger på ett underifrånperspektiv, vilket betyder att det är vi som lever och verkar i våra bygder som bäst vet vad som behöver göras, och att det är vi själva som ska ta initiativet. De projekt som lyckas bäst har en stark förankring på hemmaplan. Leader-metoden bygger också på trepartnerskap, det vill säga ett utvecklande och öppet samarbete mellan föreningslivets engagemang, företagandets ekonomiska tänk och offentlig sektors samhällsansvar. Med samordning mellan parterna blir utvecklingen mer genomtänkt och håller längre.

2018–2020

Årsstämman 2017 beslutades att hålla liv i Leaderområdet för att stå bättre rustade för en ny programperiod än vad man skulle göra om föreningen avvecklades.

Styrelsen har under 2018 arbetat vidare under gällande förutsättningar och genomfört kvartalsvisa styrelsemöten samt en årsstämma.

För att skapa förutsättningar för en ny ansökan har förberedelsearbete påbörjats och en gemensam skrivelse har skickats till Jordbruksdepartementet ang. ekonomiskt stöd för att möjliggöra ett uppstartsarbete inför nästa period 2021–2024.

Nora kommun är representerade av projektledaren samt en politiskt vald person.

Nora kommuns vision och övergripande mål 2030

Nora kommuns översiktsplan (ÖP)

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

(bilaga 1)

Bilagor:

- 1: [Vision och övergripande mål 2030, Översiktsplan \(ÖP\) samt landsbygdsutveckling i strandnära läge \(LIS\)](#)
- 2: [Sammanställning enligt enkät](#)
- 3 [Föreningsdrivna bad och rastplatser, åtgärder](#)

- 4: [Beskrivning av befintlig kommunal och offentlig service](#)
- Utgår som bilaga och finns i löpande text i dokumentet
- 5: [Framtida önskemål och åtgärder](#)
- 6: [Sammanställning samhällsservice](#)
-